

**ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни
МОЗ України”**

БАКТЕРІАЛЬНИЙ МЕНІНГІТ

(Анотований бібліографічний покажчик)

Львів 2015

УДК 616.831.9-022-022.7
К 49

Науково-допоміжний анотований бібліографічний покажчик містить інформацію про періодичні видання, Інтернет-ресурси, які висвітлюють проблеми захворюваності бактеріальним менінгітом, його діагностики, лікування та епідеміології.

Покажчик розрахований на працівників науково-дослідних підрозділів медичних установ, фахівців медико-біологічного профілю: вірусологів, мікробіологів, інфекціоністів, епідеміологів, сімейних лікарів, а також наукових співробітників, що займаються даною проблемою .

Видання підготовлено у ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” .

Укладачі: Тарасюк О.О., Смольницька В.Л., Сосницька Г.П., Мота Б.Є.

Бактеріальний менінгіт (Анотований бібліографічний покажчик) / ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” ; [уклад.: Тарасюк О. О., Смольницька В. Л., Сосницька Г. П., Мота Б.Є.]. – Львів, 2015. – 17 с.

Передмова

Актуальність проблеми бактеріальних менінгітів для практичної охорони здоров'я визначається, крім епідемічних та медико-соціальних аспектів, тяжкістю патології, часто ускладненим перебігом захворювання з розвитком стійких наслідків, а також високими показниками летальності. Захворюваність бактеріальним менінгітом складає в середньому близько 3 випадків на 100 тис. населення. У більш ніж 80% випадків бактеріальні менінгіти викликаються *N.meningitidis*, *S.pneumoniae*, *H.influenzae*. За даними ВООЗ, щорічно у світі реєструється понад 1 млн. випадків гнійних менінгітів, з яких 200 тис. закінчуються летально. Ураховуючи тяжкість процесу, частоту ускладнень та високу летальність, бактеріальні менінгіти залишаються актуальною проблемою інфекційної патології. Вивчення клініко-епідеміологічних особливостей цього захворювання та попередження його розвитку є одним з пріоритетних напрямків для практичної медицини.

В покажчику міститься бібліографічна інформація українською і російською мовами, яка зорієнтує користувачів у друкованих матеріалах та Інтернет-ресурсах з питань лікування, діагностики та епідеміологічного нагляду за бактеріальними менінгітами. Хронологічні межі дослідження охоплюють 2011–2015 роки.

1. Аналіз захворюваності населення Львівської області в 2009- 2013 рр. на менінгіти та їх етіологічної структури / О.О. Тарасюк, Ю.Ф МIRONENKO, Б.Є. Мота. // «Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу» : зб. наук. праць наук.-практ. конф., травень 2014 р., м. Львів / ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2014. – Вип. 11. – С. 36-39.

Проведено порівняльний аналіз захворюваності менінгітами у Львівській області за останні 5 років з визначенням етіологічної структури бактеріальних менінгітів в період 2009-2013 рр.

2. Бактериальные менингиты – состояние проблемы и перспективы её решения в Приморском крае / Т. Н. Детковская, В. М. Воронок, Е. И. Аббасова [и др.] // Инфекция и иммунитет. – 2012. – Т. 2, № 1/2. – С. 545.

Статья рассматривает вопросы эпидемиологического надзора за менингококковой инфекцией, совершенствования мониторинга за возбудителями инфекционных болезней, на территории Приморского края в 2010 году.

3. Белошицкий Г. В. Фенотипическая и генотипическая характеристика штаммов пневмококков, выделенных от больных пневмококковым менингитом / Г. В.Белошицкий, И. С. Королева, К. О. Миронов // Клини. микробиол.антимикроб.химиотерап. – 2011. – Т.13, № 3. – С.261–266.

Изучена устойчивость к антибактериальным препаратам 84 музейных штаммов инвазивных пневмококков, выделенных от больных гнойным менингитом в Москве за период 1980-2010гг.

4. Богайчук Е. А. Характеристика иммунного статуса детей с бактериальными менингитами / Богайчук Е. А. // Вестник уральской медицинской академической науки. – 2011 – Т.1, № 2. – С. 103.

Установлена наибольшая значимость в этиологической структуре гнойных бактериальных менингитов у детей раннего возраста трех возбудителей: менингококков, пневмококков, гемофильных палочек. Высокая фагоцитарная активность нейтрофилов отмечалась, преимущественно, у детей с неосложненными формами гнойных менингитов. Неблагоприятным фактором течения бактериальных менингитов у детей являлось низкое значение CD34-лимфоцитов.

5. Віковий розподіл хворих на гнійний бактеріальний та серозний менингіти / Тарасюк О. О., Мота Б. Є., Малахов В. К., Шпатарюк О. В., Левицька Л. Р., Мочевинська Н. М., Звір В. І. // Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. / [відп. ред. Тарасюк О. О.] ; ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 89–91.

Встановлені особливості вікового розподілу хворих на гнійний бактеріальний та серозний менингіти. Найбільша кількість випадків гнійного бактеріального менингіту спостерігалась у дітей віком 1 - 4 роки (25,9 %). Серед хворих на серозний менингіт переважали дорослі – 60,0 %. Виявлено значну кількість пацієнтів вікової групи 25 – 45 рр. хворих на гнійний бактеріальний менингіт (22,1 %) та серозний менингіт (36,7 %).

6. Волоха А. П. Лікування і профілактика бактеріальних менингітів у дітей / Волоха А. П. // Современная педиатрия. – 2013. – № 6 (54). – С. 143–149.

Бактеріальний менингіт належить до невідкладних медичних станів. Автор розглядає ранню діагностику, адекватну антимікробну терапію та ефективну імунопрофілактику, спрямовану проти основних збудників гнійних

менінгітів (*N. meningitidis*, *H. influenzae* тип b та *S. pneumoniae*), як ключові аспекти ведення хворих з бактеріальними менінгітами.

7. Гайдуль К. В. Бактериальный менингит: взгляд на проблему в целом и современные подходы к рациональной антибиоткотерапии [Электронный ресурс] / Гайдуль К. В., Лимонов В. Л., Муконин А. А. – Режим доступа: http://www.abolmed.ru/img/bakt_menin.pdf

В статье рассмотрены патогенез, частота и встречаемость, а также терапия бактериального менингита. Представлены типичные изменения в спинномозговой жидкости у больных бактериальным менингитом в сравнении с небактериальной природой заболевания.

8. Дисбіотичні зрушення верхніх дихальних шляхів у хворих на гнійний бактеріальний менінгіт та контактних осіб / Тарасюк О. О., Мота Б. Є., Левицька Л. Р., Мочевинська Н. М., Звір В. І. // Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. / [відп. ред. Тарасюк О. О.] ; ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 91–93.

Встановлені дисбіотичні зрушення верхніх дихальних шляхів різного ступеня вираженості у хворих на гнійний бактеріальний менінгіт та контактних осіб.

9. Епідеміологічні особливості поширення менінгококової інфекції на території Львівської області та міста Львова/ О.О. Тарасюк, Г.В. Шишка, Б.Є.Мота та ін. //«Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу» : зб. наук. праць наук.-практ. конф., травень 2014 р., м. Львів / ДУ «Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України» [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2014. – Вип. 11. – С. 39 -42.

Епідемічний процес менінгококової інфекції у Львівській області та місті Львові характеризується нормальним розподілом щорічних показників захворюваності. Динаміка багаторічної захворюваності на менінгококову інфекцію у Львівській області, місті Львові та загалом в Україні має тенденцію до зниження.

10. Заводнова З. І. Рідкісні форми менінгітів / З. І. Заводнова // Український неврологічний журнал. – 2013. – № 1. – С. 18–21.

Наведено підходи до класифікації, епідеміології та патогенезу менінгіту. Висвітлено основні клінічні вияви рідкісних форм цього

захворювання, що допоможе лікарю своєчасно діагностувати менінгіт та надати необхідну лікарську допомогу.

11. Задирака Д. А. Клінічні особливості перебігу серозних і гнійних менінгітів / Д. А. Задирака, О. В. Рябоконт // Запорожский медицинский журнал. – 2013. – № 1. – С. 19–21.

Доказано, что особенностью клинической симптоматики серозных и гнойных менингитов является частая диссоциация менингеальных знаков, наиболее выраженная при серозных менингитах (62,1 против 30,4 %). Трудности этиологической расшифровки диагноза подтверждает низкий уровень выявления этиологического фактора: при гнойных менингитах этиология подтверждена в 52,1 % случаев, а при серозных только в 13,7 %.

12. Иммунопатогенетические особенности бактериальных гнойных менингитов / Балмасова И. П., Венгеров Ю. Я., Раздобарина С. Е., Нагибина М. В. // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 2014. – Т. 19, № 54. – С. 9.

В результате проведенных исследований был выявлен ряд закономерностей развития иммунного ответа при бактериальных гнойных менингитах менингококковой и пневмококковой этиологии, которые показывают большую информативность исследования иммунограмм спинномозговой жидкости при данных заболеваниях по сравнению с кровью.

13. Использование питательных сред для диагностики гнойных бактериальных менингитов : методические рекомендации – Москва : Федеральный центр гигиены и эпидемиологии Роспотребнадзора, 2014. – 11 с.

*Методические рекомендации предназначены для врачей-бактериологов, эпидемиологов, лаборантов и других специалистов, занимающихся проблемами гнойных бактериальных менингитов и других инфекций, вызываемых *Neisseria meningitidis*, *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*.*

14. Клиническая характеристика пневмококковой и менингококковой инфекции с гнойным менингитом / Николенко В. В., Воробьева Н. Н., Рысинская Т. К., Голоднова С. О. // Здоровье семьи – 21 век. – 2012. – № 4. – С. 14.

Проведено клиничко-лабораторное обследование 319 пациентов с бактериальными гнойными менингитами, госпитализированными в краевую клиническую инфекционную больницу г. Перми. Показано, что при

своевременной диагностике и адекватной терапии поражение нервной системы пневмококковой этиологии и в настоящее время имеет тяжелое течение, стабильно высокую летальность, а факторами риска возникновения пневмококкового менингита является комплекс предрасполагающих причин.

15. Костюкова Н. Н. От безвредного носительства к гнойному менингиту / Костюкова Н. Н., Бехало В. А. // Эпидемиология и инфекционные болезни. Актуальные вопросы. – 2013. – № 2. – С. 6.

*Рассмотрены современные представления о развитии инфекции, начиная от колонизации слизистых оболочек (носительство), включая бактериемию, и кончая острым гнойным менингитом (ОГМ), вызванным комменсалами тела человека – *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus agalactiae* и т. п. Подчеркнута необходимость мониторинга клональной структуры циркулирующих возбудителей острых гнойных менингитов как важной части эпидемиологического надзора.*

16. Краева Л. А. Микробиологическая диагностика менингококковой инфекции и гнойных бактериальных менингитов / Л. А. Краева // Инфекция и иммунитет. – 2011. – Т. 1, № 1 – С. 51–58.

В обзоре представлены современные сведения о таксономии, биологических особенностях и клиническом значении возбудителей менингококковой инфекции и бактериальных гнойных менингитов. Изложены методы лабораторной диагностики и рекомендации по использованию высококачественных сред и диагностических наборов для выращивания и идентификации микроорганизмов. Предложены современные методики определения их чувствительности к антибиотикам.

17. Кубась В. И. Мониторинг за менингококковой инфекцией в разные периоды эпидемической волны / В. И. Кубась, И. Ю. Каменева // Инфекция и иммунитет. – 2012. – Т. 2, № 1/2. – С. 548.

Приведены результаты изучения менингококков, выделенных от носителей «индикаторных» групп, каковыми являлись: 1) дети 6–8 лет посещающие группы детских дошкольных учреждений или 1-е классы общеобразовательных школ; 2) учащиеся средних учебных заведений и/или 9–11 классов общеобразовательных школ 15–19 лет. Обследование проводилось в осенне-зимний период.

18. Лобзин Ю. В. Ранний прогноз при бактериальных гнойных менингитах / Ю. В. Лобзин, В. В. Пилипенко, М. В. Резванцев // Журнал инфектологии. – 2011. – Т. 3, № 1. – С. 53–59.

На основании комплексного исследования клинико-лабораторных проявлений заболеваний у 150 больных бактериальными гнойными менингитами и менингоэнцефалитами (БМ) с использованием методов математико-статистической обработки, в том числе логистического регрессионного анализа, определены ранние прогностические критерии максимального риска и отношение шансов максимального риска осложненного (ациклического) течения заболевания, позволяющие в максимально ранние сроки (первые часы – сутки после госпитализации больного) прогнозировать характер течения БМ и его исход.

19. Макарова Т. Е. Значение балльной оценки клинических синдромов при бактериальных гнойных менингитах у детей / Т. Е. Макарова, В. П. Молочный // Дальневосточный медицинский журнал. – 2012. – № 2. – С. 51–56.

В работе представлены материалы по изучению выраженности клинических проявлений бактериального гнойного менингита у 276 больных различной этиологии, выраженные в баллах, в зависимости от стадий отека головного мозга. Средний возраст больных составил $16,7 \pm 0,3$ мес. Бактериальный гнойный менингит характеризуется основными синдромами – общетоксическим, общемозговым, менингеальным, энцефалитическим синдромом и синдромом двигательных нарушений. В целях облегчения машинной обработки полученного материала, клинические симптомы каждого синдрома были формализованы, а их величина выражена в баллах.

20. Макарова Т. Е. Фармакологическая коррекция отека головного мозга у детей больных бактериальными гнойными менингитами при помощи дексазона / Т. Е. Макарова, В. П. Молочный // Дальневосточный Журнал Инфекционной Патологии. – 2012. – № 21 – С. 142–147.

В статье представлен материал по изучению противовоспалительного действия дексазона у детей, больных бактериальными гнойными менингитами (БГМ) с наличием тяжелого отека головного мозга (ОГМ). Под наблюдением находилось 18 больных в возрасте от 8 мес. до трех лет. Эффективность применения дексазона оценивалась на основании динамики клинико-инструментальных показателей.

21. Молекулярное типирование *Streptococcus pneumoniae* методом мультиплексной полимеразной цепной реакции с учетом распространенности серотипов в Российской Федерации / Н. М. Алябьева, Блинова Т. Д.,

Пономарёва О. А. [и др.] // Вопросы современной педиатрии. – 2013. – Т.12, № 6. – С.30–34.

Предложена модификация мультиплексной полимеразной цепной реакции, которая позволяет правильно определить серотип более чем у 90% циркулирующих в Российской Федерации штаммов пневмококка, включая все серотипы, входящие в состав полисахаридных конъюгированных пневмококковых вакцин.

22. Мамчиц Л. П. Территориально-временная характеристика эпидемического процесса менингококковой инфекции / Л. П. Мамчиц, Л. С. Остапенко // Медицинский журнал. – 2013. – № 1. – С. 99–102.

Представлены результаты эпидемиологического анализа заболеваемости менингококковой инфекцией населения Гомельской области. Определены уровни заболеваемости на различных территориях области, социально-возрастные группы риска, структура клинических форм заболеваний, этиологическая структура, динамика смертности, летальность от менингококковой инфекции.

23. Мартынова Г. П. Бремя менингококковой инфекции на современном этапе. Новые возможности вакцинопрофилактики / Мартынова Г. П., Кутищева И. А., Бойцова Е. Б. // Эпидемиология и инфекционные болезни. Актуальные вопросы. – 2015. – № 3.

Менингококковая инфекция в течение многих лет продолжает занимать одно из главных мест в структуре острых нейроинфекций у детей. В статье изложены современные клинко-эпидемиологические особенности генерализованных форм менингококковой инфекции, а также возможности специфической профилактики.

24. Менінгіти у дітей / К. В. Пікуль, Н. І. Гасюк, В. І. Ільченко [та ін.] // Світ медицини та біології. – 2013. – № 1. – С. 161–169.

У статті автори провели літературний огляд вказаної нозології та відобразили клінічний приклад дитини з діагнозом: Гострий серозний менингоенцефаліт, базально-стволова форма, тяжкий перебіг (виділені мікобактерії туберкульозу).

25. Менингиты у детей раннего возраста / Х.С. Хаертынов, Р.И. Мингажева, Л. М. Зиятдинова [и др.] // Практическая медицина. – 2014. – № 7 (83). – С. 81–85.

*Проведено изучение клинко-эпидемиологических особенностей менингитов у детей раннего возраста с учетом этиологии заболевания. Наиболее частыми причинами развития менингитов были *St.pneumoniae* и*

H.influenzae. Почти в одной трети случаев имело место развитие серозного менингита.

26. Менінгококова інфекція (Infectio Meningococciea). Частина 2 / О. К. Колоскова, Л. А. Иванова, У. І. Марусик, О. В. Белашова // Актуальная инфектология. – 2014. – № 1. – С. 62–66.

Розглянуті питання діагностики та лікування менінгококової інфекції. Придільена увага лабораторній діагностиці, питанням диференціальної діагностики. Наведені алгоритми надання медичної допомоги дітям із менінгококцемією на догоспітальному та госпітальному етапах, а також висвітлені питання лікування менінгококового менингіту, менінгококового носійства та назофарингіту, захо- ди щодо контактних осіб, умови виписки хворих після лікування та допуску їх у колектив.

27. Менингококковая инфекция и гнойные бактериальные менингиты в Российской Федерации: десятилетнее эпидемиологическое наблюдение / Королева И.С., Белошицкий Г.В., Королева М.А., Закроева И.М., Спирихина Л.В., Миронов К.О., Шипулин Г.А. // Эпидемиология и инфекционные болезни. Актуальные вопросы. – 2013. – № 2.

*Представлены результаты эпидемиологического мониторинга за менингококковой инфекцией и гнойными бактериальными менингитами на территории Российской Федерации за период 2002–2011 гг. Показаны эпидемиологические особенности менингококковой инфекции, этиология бактериальных менингитов, возрастные особенности, серогрупповая характеристика менингококков, состояние лабораторной диагностики и проанализированы результаты мультилокусного секвенирования-типирования биообразцов, содержащих ДНК *Neisseria meningitidis* с различных территорий Российской Федерации.*

28. Нартов П. В. Полимеразная цепная реакция в диагностике острых менингитов бактериальной и вирусной этиологии / П. В. Нартов // Международный медицинский журнал. – 2011. – № 2. – С. 85–87.

*Показана эффективность полимеразной цепной реакции для выявления в цереброспинальной жидкости *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* и *Haemophilus influenzae b*, *Enterovirus*, *Herpes simplex 1/2*, *Epstein — Barr virus*, *Cytomegalovirus*, *Human herpes virus 6* как метода диагностики острых менингитов, который позволяет значительно повысить частоту расшифровки этиологии гнойных и серозных менингитов.*

29. Онищенко Г. Г. О результатах мониторинга за заболеваемостью менингококковой инфекцией и бактериальными менингитами в Российской

Федерации в 2011 г. / Г. Г. Онищенко // Медицинский алфавит. Эпидемиология и гигиена. – 2012. – № 3. – С. 5–7.

По данным мониторинга федерального государственного статистического наблюдения заболеваемость менингококковой инфекцией, прежде всего ее генерализованные формы (ГФМИ), регистрировались в 2011 году практически повсеместно за исключением отдельных субъектов Российской Федерации (республики Тыва, Калмыкия, Чеченская и Кабардино-Балкарская республики, Чукотский автономный округ).

30. Особенности развития эпидпроцесса менингококковой инфекции в России и Алтайском крае как основа совершенствования системы надзорных и управленческих мероприятий / Лукьяненко Н.В., Сафьянова Т.В., Шевченко В.В. [и др.] // Медицинское обозрение. Наука и практика. – 2014. – № 2 (2). – С. 21–24.

В статье представлены существующие особенности эпидемического процесса менингококковой инфекции в Российской Федерации и Алтайском крае. Представлены результаты проведенных в крае иммунологических тестов, лабораторной диагностики в подтверждении диагноза «менингококковая инфекция». Определены задачи, стоящие перед здравоохранением региона, для совершенствования системы надзора и управления эпидемическим процессом менингококковой инфекции.

31. Особливості мікроценозу слизової оболонки носоглотки у хворих на гнійний бактеріальний менінгіт та у контактних осіб з вогнища інфекції / Тарасюк О. О., Мота Б. Є., Левицька Л. Р., Мочевинська Н. М. [та ін.] // Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. / [відп. ред. Тарасюк О. О.] ; ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 93–95.

Вивчено стан мікроценозу верхніх дихальних шляхів у 27-и хворих на гнійний бактеріальний менінгіт та 54-х контактних осіб з вогнища захворювання та встановлені певні закономірності.

32. Пат. EP 2619583 B1. Diagnostic method for bacterial meningitis [Діагностична методика для бактеріального менінгіту] [Електронний ресурс] / Lars Björck ; заявник і власник Hansa Medical AB. – заявл. 09.23.2011 ; опубл.10.29.2014. – Режим доступу: <http://www.google.com/patents/US8488748>.

Показано, що в осіб, які мають бактеріальний менінгіт збільшений рівень артеріальної гіпертензії. Відповідно, рівень АГ у особи може бути використаний для визначення, чи має людина бактеріальний менінгіт.

33. Пат. 8488748B2 US. Meningitis diagnostic and intervention tool for emergency dispatch [Засіб для прискореної діагностики менінгіту] [Електронний ресурс] / Clawson Jeffrey J. ; заявник і власник Clawson Jeffrey J. – заявл. 01.19.2012 : опубл. 07.16.2013. – Режим доступу: <http://www.google.com/patents/US8488748>

Представлена система екстренної автоматизованої відповіді при зверненні пацієнта. Винахід працює на принципах комп'ютерної обробки відповідей пацієнта на певні визначені питання, що можуть прищвидшити діагностику захворювання. Система може запускатися автоматично, або за запитом оператора.

34. Пат. 71362 Україна, МПК G01N 33/68. Спосіб діагностики гнійних бактеріальних менінгітів / Нартов П. В. [та ін.] ; заявник і власник Харківська медична академія післядипломної освіти. – заявл. 03.01.2012 ; опубл. 10.07.2012, Бюл. № 13.

Спосіб діагностики гнійних бактеріальних менінгітів з використанням гемолімфи личинок тутового шовкопряду, який відрізняється тим, що використовують SLP-реакцію з живим клональним матеріалом личинок тутового шовкопряду та визначають кількісний вміст пептидоглікана ПГ в лікворі хворих на пневмококовий та менінгококовий менінгіт за ступенем забарвлення реакційної суміші, для чого використовують завчасно побудовану калібрувальну криву шляхом послідовного розведення стандартного пептидоглікана з встановленням однозначної відповідності між кожним конкретним значенням концентрації пептидоглікана і значенням оптичної щільності суміші.

35. Пилипенко В. В. Бактериальные гнойные менингиты (клинико-лабораторная характеристика и патогенетические предикторы тяжелых форм заболеваний) : автореф. дис. на соискание уч. степени доктора мед. наук : спец. 14.01.09. “Инфекционные болезни”/ В. В. Пилипенко. – Санкт-Петербург, 2011. – 43 с.

Показано, что в общей структуре бактериальных гнойных менингитов у взрослого населения Санкт-Петербурга в течение последних 30 лет (1979-2008 г.г.) преобладали заболевания, обусловленные менингококковой и пневмококковой инфекциями, при установленной этиологии лишь в 55-65% случаев. Доказано, что пневмококковые менингиты и бактериальные гнойные менингиты не установленной этиологии являются преимущественно

вторичними – 94% и 87% больных соответственно. При гнойных менингитах не менингококковой этиологии в качестве преобладающей фоновой патологии, предшествовавшей развитию менингита, установлена пневмония – более 56% больных, реже, в 37-39% случаев – ЛОР-патология (гнойные отиты и синуситы).

36. Пилипенко В. В. Математическое моделирование раннего индивидуального прогноза характера течения бактериального гнойного менингита / В. В. Пилипенко, Ю. В. Лобзин, М. В. Резванцев // Педиатрия. – 2011. – Т. 12, январь. – С. 105–128.

Представлены результаты анализа клинико-лабораторных проявлений бактериальных гнойных менингитов (БГМ) различной этиологии у 150 больных с циклическим и ациклическим течением заболевания. С последовательным использованием факторного анализа методом главных компонент и логистического регрессионного анализа определены наиболее информативные клинические и лабораторные критерии раннего индивидуального прогноза характера течения БГМ.

37. Пилипенко В. В. Бактериальные и гнойные менингиты – исторический экскурс / В. В. Пилипенко // Вестник Российской военно-медицинской академии. – 2011. – № 1. – С. 266– 272.

Изложены исторические этапы и события, связанные с исследованиями в области бактериальных гнойных менингитов, от античных времен до наших дней.

38. Пипа Л. В. Морфологічні особливості бактеріальних менінгітів, викликаних грампозитивною та грамнегативною флорою у дітей // Л. В. Пипа та ін. // «Актуальная инфектология». – 2013. – № 1 (1). – С. – 108- 113.

Стаття присвячена вивченню принципів діагностики бактеріальних менінгітів у дітей і морфологічних порушень залежно від тривалості хвороби та виду збудника. Виявлені клінічні та морфологічні особливості перебігу гострого менінгіту у дітей залежно від приналежності етіологічного чинника до грампозитивної або грамнегативної флори.

39. Порівняльна характеристика мікроценозу верхніх дихальних шляхів у хворих на гнійний бактеріальний та серозний менінгіти / Тарасюк О. О., Мота Б. Є., Левицька Л. Р., Мочевинська Н. М., Звір В. І. [та ін.] // Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. /

[відп. ред. Тарасюк О. О.] ; ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 80–83.

Виявлено вищу частоту виділення та інтенсивності колонізації умовно-патогенних мікроорганізмів у хворих на гнійний бактеріальний менінгіт у порівнянні із хворими на серозний менінгіт.

40. Практичні рекомендації Європейської федерації неврологічних товариств (ЄФНТ, EFNS) з діагностики хворих на позалікарняний бактеріальний менінгіт : звіт робочої комісії ЄФНТ з ведення дітей старшого віку та дорослих з гострим бактеріальним менінгітом / ЄФНТ // Острые и неотложные состояния в практике врача. – 2012. – № 2/3. – С.38–48.

Гострий бактеріальний менінгіт (ГБМ) є критичним станом, загрозливим для життя. Терапевтичні заходи для отримання найкращого результату наведено в узгодженому протоколі про початкове та ефективне лікування позагоспітального ГБМ з точки зору доказової медицини. В основу статті покладено опубліковані наукові роботи з лікування ГБМ у дітей старшого віку та дорослих.

41. Результаты эпидемиологического мониторинга бактериальных менингитов на территории Российской Федерации / И. С. Королева, Г. В. Белошицкий, И. М. Закроева, М. А. Королева // Медицинский алфавит. Эпидемиология и гигиена. – 2013. – № 1. – С. 8–10.

В статье представлены обобщенные данные по эпидемиологическому надзору за бактериальными менингитами (БМ): генерализованными формами менингококковой инфекции (ГФМИ) и гнойными бактериальными менингитами (ГБМ) за 2011 год в Российской Федерации.

42. Руководство по диагностике и лечению бактериальных менингитов и менингококковой септицемии у детей и подростков до 16 лет на этапах первичной и специализированной медицинской помощи // Клиническая иммунология. Алергология. Инфектология. – 2011. – июнь. – С.77–88.

Проанализированны изменения в эпидемиологии бактериальных менингитов вследствие введения вакцинации против Haemophilus influenzae типа b, менингококков серогруппы C и пневмококков. Обоснована необходимость в зарегистрированной вакцине против менингококков серогруппы B, возбудителя, который является основной причиной бактериальных менингитов (и септицемии) у детей в возрасте от 3 мес. Определены приоритеты практической медицины в борьбе с менингококковой инфекцией.

43. Савенко А. В. Вакцинация при менингите / А. В.Савенко, М. Н. Ивашев О. А. Артеменко // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2013. – № 6. – С. 103–104.

Менингит – это воспалительный процесс в оболочках головного и спинного мозга. К «группе риска» можно отнести: путешественников; детей до 2-х лет; учащихся колледжей, лиц употребляющих алкоголь, никотин, со сниженным иммунитетом; врачей и средний медицинский персонал. При лечении заболевания применяются препараты из разных фармакологических групп и вакцинация. В статье представлены вакцины эффективные при лечении менингита.

44. Смертність від менингококової інфекції в країнах європейського регіону ВООЗ/ Г. А Мохорт, М.М. Колесніков, А.П Глушко-Маківська// Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. / [відп. ред. Тарасюк О. О.] ; МОЗ України, ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України”, Українське наукове медичне товариство мікробіологів, епідеміологів та паразитологів ім. Д. К. Заболотного. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 78-80.

В роботі наведено результати порівняльного аналізу смертності від менингококової інфекції в країнах Європейського регіону ВООЗ. Встановлено, що рівень смертності від менингококової інфекції в окремих країнах частково контролюється вакцинопрофілактикою, а також залежить від соціальних, економічних та демографічних чинників (ВВП на душу населення, частка дитячого населення, щільність населення, індекс розвитку людського потенціалу).

45. Спирихина Л. В. Бактериальные менингиты неменингококковой этиологии в Российской Федерации / Л. В. Спирихина, И. С. Королева, И. М. Закроева. // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 2013. – № 2. – С. 3–11.

Приведен анализ случаев заболевания гнойными бактериальными менингитами неменингококковой этиологии (НГБМ) по Москве за период 2002–2010 гг. Отмечено, что в последние годы число заболевших и летальных случаев при НГБМ выше, чем при генерализованной форме менингококковой инфекции. Лабораторная расшифровка НГБМ в лечебно-профилактических учреждениях Москвы характеризуется низкой результативностью и требует комплексного подхода с использованием традиционных и современных методов исследования.

46. Сучасні клініко-лабораторні особливості ентеровірусних менингітів / О. В. Усачова, К. С. Миронова, О. М. Фірюліна, В. К. Сиволап // Патологія. – 2014. – №1 (30). – С. 76–79.

З метою поліпшення діагностики ентеровірусних менингітів на основі аналізу клініко-лабораторних показників хворих на ентеровірусні менингіти та серозні менингіти неентеровірусної етіології вивчили медичну документацію 41 пацієнта, яких госпіталізували в Запорізьку обласну інфекційну клінічну лікарню з попереднім діагнозом «гострий менингіт?» (з червня до листопада 2013 р.). Оцінюючи особливості перебігу ентеровірусних менингітів, виконали порівняльний аналіз результатів клініко-лабораторних обстежень пацієнтів груп спостереження в динаміці хвороби.

47. Територіально-часова характеристика захворюваності на менингіти у Львівській області за період 2010-2014 рр. / Тарасюк О. О., Мироненко Ю. Ф., Мота Б. Є., Мочевинська Н. М., Левицька Л. Р., Звір В. І., Шпатарюк О. В. [та ін.] // Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу : зб. наук. праць щорічної 12-ої наук.-практ. конф., м. Львів, 21–22 травня 2015 р. / [відп. ред. Тарасюк О. О.] ; ДУ “Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України” [та ін.]. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2015. – Вип. 12. – С. 87–88.

Представлені результати епідеміологічного аналізу захворюваності на менингіти населення Львівської області в період 2010-2014 рр., визначені рівні захворюваності на різних територіях області.

48. Филатова Т. Г. Динамика заболеваемости менингококковой инфекцией в республике Карелия / Т. Г. Филатова, А. И. Коваленко, М. М. Лери // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 2013. – № 1. – С. 23–28.

Представлены результаты эпидемиологического анализа заболеваемости менингококковой инфекцией в Республике Карелия в эпидемический и межэпидемический периоды.

49. Эпидемиологическая оценка менингококковой инфекции в Алтайском крае / Н. С. Анисимова, Леонова И. Ю., Бредихина Н. А. [и др.] // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 2014. – № 3. – С. 22–25.

В статье отражены основные характеристики эпидемического процесса менингококковой инфекции в Алтайском крае в 2003–2012 гг.

Также проведено ранжирование административных районов края по уровням заболеваемости с построением картограмм.

50. Эпидемиологические аспекты гнойных бактериальных менингитов в Российской Федерации / И. С. Королева, Г. В. Белошицкий, И. М. Закроева, М. А. Королева // Инфекция и иммунитет. – 2012. – Т. 2, № 1/2. – С. 546.

Важным параметром эпидемиологического надзора за гнойными бактериальными менингитами является определение этиологической структуры с выявлением наиболее значимых этиологических агентов заболевания.